

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА

Факультет філологічний
Кафедра загального та слов'янського літературознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи
професор Хмарський В.М.

2020 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)

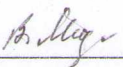
Спеціальність: 035 Філологія

2020

Розробник: Мусій Валентина Борисівна, доктор філологічних наук,
професор, завідувачка кафедри загального та слов'янського
літературознавства

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри загального та
слов'янського літературознавства

Протокол № 1 від «4» вересня 2020 року

Завідувач кафедри Мусій В.Б.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) філологічного факультету

Протокол від № 1 від «8» вересня 2020 року

Голова НМК Н.В.Кондратенко

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Актуальні напрями сучасного літературознавства» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії спеціальності 035 – Філологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стан науки про літературу (як вітчизняної, так і зарубіжної), наукові школи, які склалися в Україні (зокрема в Одесі), перспективи та напрями розвитку літературознавства.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Знаходиться у безпосередньому зв'язку з викладанням таких гуманітарних дисциплін, як мовознавство, історія, культурологія, психологія, філософія. Викладається на першому році навчання (1-й семестр).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Стан науки про літературу на початку ХХІ ст.

Змістовий модуль 2. Українське літературознавство у сучасних умовах: школи, напрями, перспективи.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування навичок орієнтування молодих вчених у сучасному стані філологічної науки в Україні та за її межами, знань про шляхи засвоєння сучасними літературознавцями досягнень їхніх попередників та провідних напрямів розробки нових шляхів розуміння сутності категорії «література», закономірностей літературного процесу, інтерпретації художнього твору.

Це передбачає також набуття аспірантами вмінь і навичок практичного застосування отриманих знань у виробничій діяльності викладача мови та зарубіжної літератури, науковця, філолога широкого профілю, їхню підготовку як висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців, що широко ерудовані в галузі актуальних теоретичних концепцій філологічної думки, володіють сучасними методами аналізу та інтерпретації тексту, світового літературного універсуму, фундаментальними навичками науково-дослідницької роботи, ведуть свої наукові пошуки використовуючи сучасні інформаційні технології, успішно використовують методологію наукової та педагогічної діяльності

Завдання:

- 1) формування стійких навичок самостійного здійснення аналізу художнього твору як складової літератури;
- 2) систематизація знань у галузі зв'язків літератури та культури, філософії, психології.
- 3) розвиток творчих здібностей аспірантів у галузі літературознавчих досліджень;

- 4) поширення знань аспірантів у галузі історії та теорії літератури;
- 5) сприяння оволодінню здобувачами сучасними напрямками та стратегіями філологічної науки

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК-1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

- **ЗК-7.** Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів

б) спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- **СК-1.** Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних

концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

- **СК-5.** Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.

- **СК-7.** Здатність до лінгвокреативної діяльності в науково-інноваційній сфері.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-6. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організовувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН-8. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.

ПРН-9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.

ПРН-10. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: Стан науки про літературу на початку ХХІ ст.

Тема 1: Літературознавство в умовах постнекласичного етапу розвитку наук.

Тема 2: Криза літературоцентризму та її вплив на розуміння об'єкту та предмету літературознавства в сучасну епоху.

Тема 3: Стан науки про літературу на початку ХХІ століття

Тема 4: Сучасні трактування науки про літературу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Українське літературознавство у сучасних умовах: школи, напрями, перспективи

Тема 5: Українське літературознавство у контексті світової наукової думки про літературу кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Тема 6: Одеська літературознавча школа: історія.

Тема 7: Одеська літературознавча школа: сучасність.

3. Рекомендована література

1. Авторские миры в художественном тексте. Стратегии анализа: коллективная монография кафедры мировой литературы Одесского національного университета. Одесса, 2014.
2. Анненкова О.С. Англійська література ХІХ століття: від Джейн Остін до Джорджа Мередіта. К., 2016.
3. Байяр П. Искусство рассуждать о книгах, которые вы не читали. М., 2013.
4. Байяр П. «Титаник» утонет. М., 2017.
5. Барабаш Ю. Вулиця крокодилів / Невський проспект і поза ними. К., 2017.
6. Блум Г. Западный канон. Книжки и школа всех времен / Пер. с англ. М.: Новое литературное обозрение, 2017.
7. Бовсунівська Т.В. Когнітивна жанрологія і поетика. К., 2010.
8. Васильев Є.В. Сучасна драматургія : жанрові трансформації, модифікації, новації: монографія. Луцьк, 2017.
9. Виктор Георгиевич Зинченко. Научное наследие литературоведа. Воспоминания. Одесса, 2017.
10. Гундорова Т.І. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. К., 2013.
11. Драненко Г.Ф. Міф як форма сенсу та сенс форми. Чернівці, 2011.
12. Иглтон Т. Теория литературы. Введение; пер. с англ.. Е. Бучкиной. М., 2010.
13. Імагологічні виміри національної літератури: зб. науков. праць. Вип. 12 Луцьк, 2011.
14. Исрапова Ф.Х. Металирика в смене художественных парадигм. М., 2015.
15. Кайуа Р. В глубь фантастического. Отраженные камни / Пер. с фр. С-Пб., 2006.
16. Корниенко О.А. Игровая поэтика в литературе. К., 2017.
17. Лановик З.Б. Hermeneutica Sacra. Тернопіль, 2006.

18. Мацевко-Бекерська Л.В. Українська мала проза кінця XIX – початку XX століть у дзеркалі наратології: монографія. Львів, 2008.
19. Меднис Н.С. Поэтика и семиотика русской литературы. М., 2011.
20. Мусий В.Б. Образ «своего», «иноного», «чужого» в русской прозе первой половины XIX века. Одесса, 2011.
21. Нахлик Є. Доля-Лос-Судьба. Шевченко і польські та російські романтики. Львів, 2003.
22. Нич Р. Світ тексту: пост структуралізм і літературознавство. Львів, 2007.
23. Нямцу А. Славянские литературы в общекультурном универсуме. Черновцы, 2012.
24. Сабат Г.П. Казки Івана Франка: особливості поетики. «Коли ще звірі говорили». Дрогобич, 2006.
25. Сподарец Н.В. Модернизм Серебряного века: литературоведческая идентификация. Одесса, 2017.
26. Степанова А.А. Поэтология фаустовской культуры. «Закат Европы» Освальда Шпенглера и литературный процесс 1920 – 1930-х годов. Днепропетровск, 2013.
27. Художність літератури: аспекти теорії та історії: Збірник наукових праць кафедри теорії літератури і компаративістики ОНУ імені І.І. Мечникова. Одеса, 2016.
28. Червінська О.В. Аргументи форми: монографія. Чернівці, 2015.
29. Червінська О.В., Зварич І.М., Сажина А.В. Психологічні аспекти актуальної рецепції тексту. Чернівці, 2009.
30. Черноиваненко Е.М. Литературный процесс в историко-культурном контексте. Развитие и смена типов литературы и художественно-литературного сознания в русской словесности XI-XX веков. Одесса, 1997.
31. Шрейдер Н.С. Из историко-литературного наследия: Сб. научн. работ. Днепропетровск, 2011.

14. Електронні інформаційні ресурси:

1. www.library.edu-ua.net/ – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського
2. <http://www.nbu.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
3. <http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України
4. <http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова
5. <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”
6. info@lib.ua-ru.net – наукова електронна бібліотека “Веда”
7. Journals.uran.i.ua – “Наукова періодика України”

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік

5. Методи діагностики успішності навчання

Оцінювання усних відповідей, письмових завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усна відповідь під час складання заліку.